

"לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומית שבלב" הקב"ה מרעיש את כל העולם בקול חוצב להבות אש כדי להעיר אותנו מתרדמת הזמן להזכירנו שיש מנהיג לבירה

אנו נמצאים בתקופה קשה מאד, כאשר כל העולם סוער וגועש כמרוקחה. כל יושבי תבל מקצה העולם ועד קצהו נמצאים בבהלה גדולה ויועו אמות הסיפים, בשל נגיף קטן ואלים, בלתי נראה לעין אנושית, שהתגלה בסין, ומשום מה החליטו לכנותו "קורונה", משם הוא ממשיך להתפשט בכל העולם במהירות גדולה, כאשר בשדה קוצים, חוצה גבולות, עובר מעיר לעיר וממדינה למדינה, מדביק בני אדם בדרכו ומפיל חללים, עד כדי כך שהמצב מוגדר מגפה המשתוללת בעולם.

המצב הקשה גרם לשחק את כל המגזר העסקי. עסקים חובקי עולם כמו חברות הנפט, חברות התעופה, חברות הבורסה, חברות בתי המלון, שקשה להעריך את שוויים במספרים - קרסו בבת אחת כמגדלי קלפים, מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, מיליונים רבים של דולרים ירדו לטמיון. הגבולות בין המדינות נסגרו, אין יוצא ואין בא, תחושה נוראה של "אשרי יושבי ביתך".

האכזבה גדולה עד מאד. אנשים עומדים פעורי פה, תמהים ומתפלאים: איך יתכן כי האנושות שהתקדמה כל כך בכל התחומים, המציאה כל כך הרבה סוגי טכנולוגיות מדהימות, יושבים במטוס בקצה אחד של העולם ואחרי כמה שעות כבר נמצאים בקצהו השני, הצליחו להנחית בני אדם על הירח, הרפואה התקדמה מאד, מוצאים תרופות לכל מיני מחלות קשות ה' ישמרנו, והנה כאן מתפרץ לו נגיף קטן, מטייל לו בעולם באין מפריע, ואין מי שיעצור בעדו.

"על פן לא נירא פהמיר ארץ"

אנו זרע ישראל בני אברהם יצחק ויעקב, שקיבלנו מפי הקב"ה את התורה הקדושה בהר סיני, מאמינים בני מאמינים שאין שום דבר בעולם במקרה, אלא הכל נעשה בהשגחה פרטית מאת הקב"ה. לאף אחד בעולם, מלבד מנהיגי וצדיקי הדור, אין את הידיעה הברורה לומר, מדוע הביא הקב"ה נגיף קשה זה בעולם. מה שאנו כן יודעים הוא שאנו חייבים לעשות חשבון הנפש, כפי שמזהיר אותנו הרמב"ם (הל' תענית פ"א הלכה ב' וג'):

"ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו, ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן, ככתוב (ירמיה ה-כה) עוונותיכם הטו וגו', וזה הוא שישגורם להסיר הצרה מעליהם, אבל אם לא יזעקו ולא יריעו, אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרת, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להידבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה (ויקרא כו-כז) והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו, אם תאמרו שהיא קרי, אוסיף לכם חמת אותו קרי".

נמצינו למדים מדברי הרמב"ם הבטחה ברורה, כי חשבון הנפש בזמן הצרה וההתעוררות בתשובה: "הוא שישגורם להסיר הצרה". ובכן החובה מוטלת עלינו להתבונן בדברי חכמינו ז"ל, התנאים והאמוראים, הראשונים והאחרונים, המלמדים אותנו את ההשקפה התורנית האמיתית איך להתמודד עם מצב קשה כזה, מה הם הדברים שעלינו להתעורר בהם, מה הם התיקונים המיוחדים שעלינו לתקן, כדי שנוכל לומר בפה מלא (תהלים מו-ב): "אֱלֹקִים לָנוּ מִחֶסֶה וְעַזְרָה בְּצָרוֹת נִמְצָא מֵאֵד, עַל פֶּן לֹא נִירָא פְּהֵמֵיר אֶרֶץ וּבְמוֹט הָרִים בְּלֵב יַמִּים". ומה' נבקש שיוליכנו בדרך אמת.

דברים חוצבים להבות אש של דרשות הר"ן

פתח דברינו יאיר במה שהראה כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א לאור המצב, מה שכתב אחד מן הראשונים בדרשות הר"ן (דרוש השישי) דברים נפלאים, שנכתבו כאילו מיוחד למצב הנורא השולט בעולם כיום הזה:

"ולפעמים מתחדשים מקרים בריחוק מקום ובאיים הרחוקים, כדי שיתעוררו ישראל אל התשובה, וייראו ויפחדו פן יגיע הפורענות אליהם, והוא מאמר הנביא (צפניה ג-1) הִכְרַתִּי גוֹיִם נִשְׁמוּ פְּנוֹתָם הִכְרַתִּי חוּצוֹתָם מִבְּלֵי עוֹבֵר נִצְדוּ עֲרִיקָם מִבְּלֵי אִישׁ מֵאִין יוֹשֵׁב, אֲמַרְתִּי אַךְ תִּירָאֵי אוֹתִי

רפואת הגוף... שחללי הנפש סיבה לחללי הגוף, וכי לא יתרפא הגוף מבלי הירפא הנפש".

הרי לנו דברים ברורים, שהקב"ה מביא לפעמים פגעים רעים על אומות העולם הרחוקות בקצה העולם, כמו שקרה במקרה שלנו שהנגיף בא מסין הרחוקה, כדי לתת זמן שיתעוררו ישראל בתשובה ויתקנו כל מה שצריכים לתקן, וכך יוכלו למנוע שלא תבוא עליהם הרעה. כאשר נתבונן נראה כי דברי הר"ן מתאימים להפליא, למה שדרשו במדרש (ויק"ר טו-ד) על הפרשה של נגעי צרעת באדם:

"משל למטרונה שנכנסה לתוך פלטין של מלך, כיון דחמיית מגלביא תלן דחלת [כיון שראתה רצועות תלויות נתייראה], אמר לה המלך אל

תְּקַחֵי מוֹסָר. וכשאנשים מתייסרים ברעת האחרים, הפורענות הולך הלוך ונסוע וילך הלוך וקרב, ואין ספק כי מי שרואה כל אלו התלאות אשר הם באמת התראות השי"ת, ועודנו מחזיק בדרכו אשר דרך בה, הוא כמי שעובר עבירה וקיבל עליו התראה, שהתיר עצמו למיתה מכאן ואילך.

לכן אין ספק כי בזמנים האלו ראוי לחפש היטב על רפואת הנפש ולהקדימה על רפואת הגוף. הוא שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים מא-ה) אני אמרתי ה' חנני רפאה נפשי כי חטאתי לך, פירושו, אני בחללי הייתי מתפלל על רפואת נפשי, ועל אותה רפואה היה כל השתדלותי, לא על רפואת הגוף. ואין ספק שכל משכיל ראוי להקדים רפואת הנפש על

תתייראי, אלו לעבדים ולשפחות, אבל את לאכול ולשתות ולשמוח. כך כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו, אמר להם משה אל תתייראו, אלו לאומות העולם, אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח, שנאמר (תהלים לב-לה) רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו".

ותנמהו המפרשים הלא דיני נגעים הם רק לישראל, כמו ששינינו במשנה (נגעים פ"ג מ"א): "הכל מטמאין בנגעים, חוץ מן הנכרים וגר תושב". אולם לפי דברי הר"ן נראה שכוננת המדרש היא, כי מתחילה מביא הקב"ה את הנגעים על אומות העולם, כדי שיתעוררו ישראל בתשובה לתקן מעשיהם, ועל ידי זה יזכו לאכול ולשמוח כי הנגעים לא יבואו עליהם, ורק אם ח"ו לא יחזרו ישראל בתשובה הנגעים באים עליהם.

"והאלקים עשה שיראו מלפניו"

דבר בעתו מה טוב להתבונן במה שלימדו אותנו חכמינו ז"ל, איך יהודי המאמין בה' ובתורתו צריך להסתכל על המצב הנורא שהעולם נמצא בו, במאמר הנפלא בגמרא (ברכות נט.): "אמר רבי אלכסנדר אמר רבי יהושע בן לוי, לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומיות שבלב, שנאמר (קהלת ג-ד) והאלקים עשה שיראו מלפניו". הביאור בזה, כי כמו אדם שמצוי בתרדמה עמוקה עד כדי כך שקשה להעירו בדברים רכים, צריך לדבר אליו בקול גדול, ולפעמים אפילו לטלטלו בחוזק כדי שיתעורר מתרדמתו.

כך כאשר כל בני העולם שוקעים עמוק בתרדמת רוחנית, מפאת היותם שקועים ברדיפה הבלתי פוסקת אחרי הבלי העולם הזה, מרעים הקב"ה עליהם מפעם לפעם בקול חוצב להבות אש, כדי שיתעוררו מתרדמתם ויכירו באפסיות כח האדם לשלוט בטבע, ויזכרו שיש מנהיג לבירה הבורא יתברך שמו שברא את העולם ומנהיג את העולם כרצונו.

וזהו שהביא רבי יהושע בן לוי הוכחה לכך, ממה שכתוב "והאלקים עשה שיראו מלפניו". ומצינו ביאור על כך ב"מאור עיניים" (פרשת נח ד"ה ותנח, ופרשת יתרו בד"ה וידבר אלקים) בשם הבעש"ט הקדוש זי"ע, כי מה שברא הקב"ה בעולם מדת הדין שהיא שם "אלקים", לא היה כדי להעניש את החוטא בפועל, אלא התכלית היא להביא עליו יראת ה' כדי שיתעורר בתשובה, ועל ידי זה שוב אין צורך להעניש אותו בפועל. וזהו הפירוש: "והאלקים עשה", הקב"ה עשה את הדין בשם "אלקים", רק כדי "שיראו מלפניו", ולא יחטאו, ולא כדי להענישם בפועל ח"ו.

מה מתוקים הם דברות קדשו של הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע ב"דברי שמואל", שמפרש בזה מה ששפך דוד המלך את לבו לפני ה' (שם קיט-קסא): "שרים רדפוני חנם ומדברך פחד לבי". כי לפעמים כשהקב"ה רואה שאין אדם ירא

שם הנגיף "קורונו" מזכיר לנו מילת "קראנו" בפסוק:
פי מי גזי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו פה' אלקינו בכל קראנו אליו"

הבטחת הרמב"ם כי רק חשבון הנפש עם תשובה שלימה:
"הוא שיגרום להסיר הצרה מעליהם"

דרשות הר"ן: הקב"ה מביא עונש על אומות העולם מרחוק
כדי שיתעוררו ישראל בתשובה וינצלו

בעש"ט הקדוש זי"ע: "והאלקים עשה שיראו מלפניו"
הקב"ה יצר את הדין כדי לעורר יראת ה' ולא להעניש בפועל

ירביון וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה, ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים, ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל".

"על חיינו המסורים בידך"

אינני יודע איזו משמעות יש לשם "קורונה" CORONA - שמומחי העולם החליטו לתת לנגיף הזה שעושה שממות בעולם, אבל כבר לימד אותנו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע [ראה בספר "בעל שם טוב" פרשת בראשית אות קכב והובא באגרת התניא אות כה], שאפילו בדברים שגוי אומר טמון איזה רמז מן השמים על דברים שאנו צריכים לתקן. לכן יתכן שזה בא להזכיר לנו מילת "קראנו" שכתוב באחת מפרשיות התפילין שהקב"ה לובש בכל יום, ומקורו בפרשת ואתחנן (דברים ד-ו):

"וְשִׁמְרֹתָם וְעֲשִׂיתָם כִּי הוּא חֻקְמֹתְכֶם וּבִינְתְּכֶם לְעֵינֵי הַעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עִם חֻקְּךָ וְנִבְּוֹן הַגְּדוֹל הַזֶּה, כִּי מִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרִבִּים אֵלָיו פֶּה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֵלָיו". ומפרש בתרגום אונקלוס: "אָרִי מִן עַם רַב דִּי לֵה אֱלֹקָא קְרִיב לֵה לְקַבְּלָא צְלוֹתָהּ בְּעֵדָן עֲקֵתָהּ פֶּה' אֱלֹקָא בְּכָל עֵדָן דְּאִנְחָא מְצַלִּין קְדָמוּהִי". פירושו, הקב"ה קרוב אלינו לקבל את תפלתנו "בְּעֵדָן עֲקֵתָהּ" בעת צרה.

לפי זה יתכן כי שם הנגיף "קראנו" בא להזכיר לנו, שהקב"ה ממתין ומצפה שנתאמץ להתפלל ונקרא אליו בכוונה יתרה, כדי לגלות בכך כי "בְּעֵדָן עֲקֵתָהּ" בעת צרה, הקב"ה מקבל את תפלתנו בכל "קראנו" אליו, ואם נעשה כן יתקיים בנו דברי דוד המלך נעים זמירות ישראל (תהלים כ-ו): "ה' הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאנוּ".

זאת ועוד, כשאנו רואים איך בתקופה כל כך קצרה, עלול נגיף קטן להסב נזק כל כך גדול ברחבי העולם בנפש וברכוש, עלינו להתעורר להודות לה' בכל לב ונפש, בברכת מודים שאנו אומרים שלש פעמים בכל יום בתפלת שמונה

את ה' כראוי, הוא מזמין שרים שירדפוהו כדי שיתמלא פחד ורעדה, וישכיל להבין שהוא צריך להתיירא מהקב"ה. לכן התלונן דוד המלך: "שרים רדפוני חנם", שאין בזה שום תועלת, "ומדברך פחד לבי", שהיה גם בלי רדיפתם אני מתמלא פחד מדברך, אם כן בטל נא את רדיפתם אחרי חנם.

הנגיף שמנפץ את הקליפה
של "כוחי ועוצם ידי"

ובכן כשאנו רואים את המצב הקשה, נגיף קטן שמשתולל בעולם ואין מי שיעצור בעדו, עד שיחליט הקב"ה לחונן בני אדם דעת למצוא תרופה ומרפא כנגד הנגיף ההוא, הרי ברור שאנו נמצאים במצב שמתקיים בו מאמר חכמינו ז"ל: "לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומיות שבלב". הקב"ה מרעיש את כל בני העולם בקול חוצב להבות אש, כדי לטלטל ולהעיר אותם מתרדמת הזמן, שיפסיקו לרדוף אחרי הבלי העולם, כמו שכתב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ג ה"ד) הטעם למצות תקיעת שופר בראש השנה:

"אף על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם. אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן, ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל, הביטו לנפשותיכם והטיבו דרכיכם ומעלליכם, ויעזבו כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה".

לכן כדי להינצל מהדינים הקשים של הרעמים, אנו חייבים ליישר את העקמומיות שבלב, לקיים מה שכתוב: "והאלקים עשה שיראו מלפניו", על ידי שנחדד את אזנינו לשמוע את קול ה' המהדהד בחללו של עולם, לעורר אותנו שלא להתפתות אחר עצת היצר הרע, המכניס באדם מחשבת פיגול של "כוחי ועוצם ידי", כמו שמזהיר אותנו הכתוב בפרשת עקב (דברים ח-יא):

"השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך, פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרך וצאנך

עוצר המגפה. ומקור הדבר בגמרא (שבת פט.). וביאר רבי צדוק הכהן זי"ע ב"פרי צדיק" (פרשת קרח אות טז) כי מלאך המות מסר למשה את הסוד השמור אצלו, שכוחו להרוג בני אדם רק בעוון לשון הרע, וגילה לו גם שהסגולה לעצור את המגפה היא על ידי קטורת המכפרת על לשון הרע, וזהו שאמר דוד המלך (תהלים לד-ג): **"מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה, סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו"**.

והנה בזמן הזה שאי אפשר להקטיר קטורת בפועל, מבואר בזוהר הקדוש במדרש הנעלם (פרשת וירא ק): שאליהו הנביא אמר לרבי פנחס, שיצא כרוז בין כל צבא השמים כדי שגם מלאכי חבלה ישמעו, כי בזמן שיש מגפה בעולם, ובניו של מקום יכנסו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לומר ככוונת הנפש והלב, עיני קטורת הסמים שהקטירו ישראל בזמן שבית המקדש היה קיים, תבטל המיתה מהם.

אולם מכל האמור עלינו לדעת, כי הן אמת שאמירת פרשת קטורת היא סגולה לעצור את המגפה בבחינת (הושע יד-ג): **"ונשלמה פרים שפתינו"**, אבל התנאי לכך הוא שישמור האדם גם על פיו ולשונו שלא להיכשל בעוון לשון הרע, הן בדיבור והן בשמיעה, שאם לא יקפיד על כך הרי ברור, שאפילו אם יאמר פרשת הקטורת בכתב מהודר על הקלף, הרי זה כטובל ושרץ בידו, כי הקטורת אינה מכפרת על לשון הרע כשהוא ממשיך במרדו.

"שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו"

כשאנו מתבוננים איך הנגיף משתולל ומפיל חללים ואין מי שיעצור בעדו, באין ברירה משתמשים במסכה מיוחדת המכסה על הפה, כולי האי ואולי, שגם אז צריך שמירה מיוחדת מן השמים, אי אפשר שלא להתבונן במאמר נפלא שגילוי לנו חכמינו ז"ל בגמרא בענין קדושת הלשון (ערכין טו.):

"אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זימרא, מאי דכתיב (תהלים קכ-ג) מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה, אמר לו הקב"ה ללשון, כל אבריו של אדם זקופין ואתה מוטל, כל אבריו של אדם מבחוץ ואתה מבפנים, ולא עוד אלא שהקפתי לך שתי חומות, אחת של עצם [ל"ב שיניים] ואחת של בשר [שתי שפתיים], מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה".

וביאר המהר"ל ב"חדושי אגדות" (שם) ענין מעלת הלשון שהיא שוכבת ולא זקופה כשאר האברים, כי פעולת העמידה והזקיפה היא כאשר אדם עומד ממקומו כדי לעשות איזה מעשה, אבל כאשר אדם שוכב הרי זה מורה שאינו רוצה לפעול אלא לנוח, וזהו שברא הקב"ה את הלשון שתהיה מונחת בתוך פיו ולא זקופה כשאר האברים, ללמדנו שהלשון צריכה לנוח תמיד במקומה שלא לדבר כי אם במקום הצורך.

מגפה באה על עוון לשון הרע, והתיקון על כך הוא קטורת המכפרת על לשון הרע בתנאי שאמנם לא ידבר

המסכה האלקית שברא הקב"ה, שתי חומות השיניים והשפתיים: "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו"

רבי צדוק הכהן זי"ע: מלאך המות מסר למשה רבינו את הסוד שיש לו כח לפעול רק בעוון לשון הרע

קביעות עתים לתורה בה' מוצאות הפה תיקון נפלא ללשון הרע וסגולה ברורה להינצל מהמגפה.

והנה החל הנגף בעם ויתן את הקטורת ויכפר על העם, ויעמד בין המתים ובין החיים ותיעצר המגפה."

וצריך ביאור מאחר שקרח וכל עדתו כבר נענשו ונבלעו באדמה, לשם מה העניש הקב"ה את ישראל במגפה שפרצה. אך הביאור על כך למדנו ממה ששינו בגמרא (זבחים פח): **"מנין לקטורת שמכפרת, שנאמר ויתן את הקטורת ויכפר על העם, ותני דבי רבי ישמעאל על מה קטורת מכפרת, על לשון הרע, יבוא דבר שבחשאי [הכהן היה לבד כשהקטיר קטורת] ויכפר על מעשה חשאי"**. פירוש, לשון הרע נאמרת מפה לאוזן בחשאי.

נמצינו למדים מזה כי המגפה באה על ישראל בעוון לשון הרע, ומפרש רש"י איזו לשון הרע דיברו ישראל שנענשו במגפה, מה שכתוב אחרי שנבלעו קרח ועדתו באדמה (שם ו): **"וילוונו כל עדת בני ישראל ממחרת על משה ועל אהרן לאמר אתם המיתם את עם ה'"**. דיברו בכך לשון הרע על משה ואהרן שהמיתו את עם ה', לכן נענשו במגפה. הנה כי כן מטעם זה משה רבינו שהשיג דבר זה, אמר לאהרן שיקטיר קטורת שמכפרת על לשון הרע ותיעצר המגפה.

ענין זה מתבאר ביתר שאת על פי מה ששינו בגמרא (ערכין טו.): **"במערכב אמרי, לשון תליתאי, קטיל תליתאי, הורג למספרו ולמקבלו ולאומרו"**. פירוש, לשון הרע שהיא משולשת, כי אחד מספר לשון הרע על חבירו הרי שנים, בפני אדם שלישי השומע, הורגת שלשה אנשים, את המספר, את המקבל, ואת מי שאומרים עליו לשון הרע. מזה נשכיל להבין כי אם מדברים לשון הרע בפני רבים, כי אז לשון הרע הורגת ח"ו לכל אלה ששמעו את הלשון הרע. הנה כי כן מבואר הטעם שהמגפה באה על ישראל בעוון שאמרו ברבים למשה ואהרן: **"אתם המיתם את עם ה'"**.

מלאך המות בעצמו גילה למשה שכוחו הוא מעוון לשון הרע

רש"י בפרשת קרח (שם) מפרש מנין ידע משה רבינו שקטורת היא סגולה לעצור את המגפה: **"רז זה מסר לו מלאך המות כשעלה לרקיע שהקטורת**

עשרה בברכת מודים: "על חיינו המסורים בידך, ועל נשמותינו הפקודות לך, ועל נסיך שבכל יום עמנו, ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהריים".

לפנינו מתגלה המשמעות הברורה של ההודאה: **"על חיינו המסורים בידך"**, על פי מה שאמרו ישראל בשירת הים (שמות טו-ב): **"נטית ימינך תבלעמו ארץ"**. ומצינו על כך חידוש גדול בפירוש רש"י: **"נטית ימינך, כשהקב"ה נוטה ידו, הרשעים כלים ונופלים, לפי שהכל נתון בידו ונופלים בהטייתה, וכן הוא אומר (ישעיה לא-ג) 'וה' יטה ידו וקשל עוזר ונפל עזור, משל לכלי זכוכית הנתונים ביד אדם, מטה ידו מעט והן נופלין ומשתברין"**.

נמצינו למדים מזה שכל העולם נתון כביכול בשתי ידיו של הקב"ה, עד כדי כך שהוא יתברך מנהיג את הנבראים בהטיית ידו לכאן ולכאן. הנה כי כן זהו פירוש ההודאה: **"על חיינו המסורים בידך"**, כי חיינו מסורים ממש כביכול בשתי ידיו של הקב"ה לשמור עליהם, כאדם המחזיק בידיו אוצר בלום לשמור עליו מכל רע.

מגפה באה על עוון לשון הרע התיקון הוא בקטורת המכפרת על לשון הרע

כאשר אנו עוסקים בחשבון הנפש, כדי לתקן מה שצריך בתשובה שלימה, שהוא סגולה נפלאה לבטל את הצרה, כהבטחת הרמב"ם: **"זוה הוא שיגרום להסיר הצרה מעליהם"**, דבר בעתו מה טוב להתבונן במה שגילוי לנו חכמינו ז"ל, כי המגפה באה על עוון לשון הרע, ולכן התיקון לעצור את המגפה הוא בהקטרת קטורת המכפרת על לשון הרע.

יסוד נשגב למדנו ממה שמצינו בפרשת קרח, במחלוקת של קרח ועדתו כנגד משה ואהרן, אחרי שכבר פצתה האדמה את פיה ובלעה אותם חיים, חרה אף ה' בישראל ותפרוץ מגפה, ועל כך כתוב (במדבר יז-א): **"ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטורת והולך מהרה אל העדה וכפר עליהם כי יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף. ויקח אהרן כאשר דיבר משה וירץ אל תוך הקהל**

"יש רוח אחד שעומד על כל אלו בעלי לשון הרע, פי כשנני אדם מתעוררים בלשון הרע, או אדם אחד שנתעורר בלשון הרע, אז נתעורר רוח הנה הנפלא ההוא שלמעלה שנקרא סכסוכא, והוא שורה על התעוררות ההיא של לשון הרע שפתחו בני אדם, והוא נכנס למעלה וגורם בהתעוררות ההיא של לשון הרע מות וחרב והרג בעולם. אוי לאלו שמעוררים את צד הרע הזה ואינם שומרים פיהם ולשונם."

התיקון הנפלא של המסכה האלקית להשתמש בלשונו כדי לעסוק בתורה

נסיים בדברי חיזוק, כי כאשר נתבונן למצוא מרפא למסכה האלקית, שתי החומות השיניים והשפתיים שנפגמו בעוון לשון הרע, נראה כי התיקון הנפלא על כך הוא להשתמש עם הדיבור הכלול מה' מוצאות הפה [אותיות הגרון, החיך, הלשון, השיניים והשפתיים] לעסוק בהם בתורה, כמו ששינו בגמרא (ערכין שם) בדברי רבי חמא ברבי חנינא הנ"ל, שהרבה לדבר בכח הנורא של לשון הרע להרוג כחץ, והוא עצמו מגלה לנו מהו התיקון:

"אמר רבי חמא ברבי חנינא, מה תקנתו של מספרי לשון הרע, אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה, שנאמר (משלי טו-ד) מרפא לשון עץ חיים, ואין לשון אלא לשון הרע, שנאמר חץ שחוט לשונם, ואין עץ אלא תורה, שנאמר (שם ג-יח) עץ חיים היא למחזיקים בה."

נמצינו למדים מזה תיקון נפלא שהוא שמירה בטוחה מהנגיף הזה, לקבוע עתים לתורה מדי יום ביומו בבוקר ובערב, להישמר מלשון הרע ומדברי רכילות, לקיים בהידור רב מצות עשה (ויקרא יט-יח): "ואהבת לרעך כמוך אני ה'". ופירש רש"י בשם תורת כהנים: "אמר רבי עקיבא, זה כלל גדול בתורה".

הבה נתחזק באמונה ובטחון בה' שהיא סגולה בטוחה להישמר מכל דבר רע, כמו שאמר דוד המלך (תהלים לב-ו): "רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו". וכן כתוב (שם לד-יא): "כפירים רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב". ואין ספק כי בזכות זה ישלח הקב"ה את דברו למצוא תרופה ומרפא, ויאמר למלאך המשחית הרף, וכמו שהנגיף בא פתאום כן יעלם פתאום.

נתחזק להתפלל לה' ג' פעמים ביום בכוונה גדולה, בברכות הקדושות שתיקנו אנשי כנסת הגדולה בשמונה עשרה: "ראה נא בעינינו". "רפאנו ה' ונרפא". "והסר ממנו יגון ואנחה". ולא נשכח להתפלל על גלות השכינה: "ולירושלים עירך ברחמים תשוב". "השב את העבודה לדביר ביתך". "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים". ובזכות זה נזכה לגאולה שלימה בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

אנחנו רוצים לעצור את הנגיף, אנו צריכים לעצור את הדיבורים ואת השמיעה ואת הראיה של לשון הרע ודברי ליצנות הגורמים חורבן נורא בעולם.

מדהים לראות הקשר הנפלא בין הנגיף לנגע הצרעת הבא על האדם בתור עונש על מה שדיבר לשון הרע, במה שצוה הכתוב על המצורע בימי טומאתו (ויקרא יג-מה): "ועל שפם יעטה". שיכסה את פיו בבגד כאבל, שמזכיר לנו את המסכה שצריך ללבוש כדי להישמר מהנגיף, וכתוב עוד (שם מו): "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו". והנה עוד השוואה נפלאה בין מה שקבעו המומחים, כי מי שחלה בנגיף צריך להיות בבידוד ארבעה עשר יום, והנה גם את המצורע סוגר הכהן תחילה לשבעה ימים, ואם לא נרפא מן הצרעת סוגרים אותו לעוד שבעה ימים שהם ארבעה עשר יום.

"שתו בשמים פיהם ולשוונם תהלך בארץ"

מה נוראים הם דברי חכמינו ז"ל, חכמי התלמוד, שכבר הרבו לדבר בימיהם על הנגיף הזה המתפשט בכל העולם כחץ, להרוג בני אדם בעוון לשון הרע (ערכין טו):

"אמר רבי חמא ברבי חנינא, מאי דכתיב (משלי יח-כא) מות וחיים ביד לשון, וכי יש יד ללשון. לומר לך, מה יד ממייתה, אף לשון ממייתה. אי מה יד אינה ממייתה אלא בסמוך לה, אף לשון אינה ממייתה אלא בסמוך לה, תלמוד לומר (ירמיה ט-ז) חץ שחוט לשונם. אי מה חץ עד ארבעים וחמשים אמה, אף לשון עד ארבעים וחמשים אמה, תלמוד לומר (תהלים עג-ט) שתו בשמים פיהם ולשוונם תהלך בארץ [ופירש רבינו גרשום, כי בלשון הרע הוא יכול להרוג ממקומו עד סוף העולם כמרחק הארץ מן השמים].

[ומקשה בגמרא], וכי מאחר דכתיב שתו בשמים פיהם, חץ שחוט לשונם למה לי, הא קמשמע לן דקטיל כחץ. [ומקשה שוב], וכי מאחר דכתיב חץ שחוט לשונם, מות וחיים ביד לשון למה לי, לכדבא, דאמר רבא דבעי חיים בלישניה, דבעי מיתה בלישניה". פירוש, מי שרוצה חיים הרי זה תלוי בלשונו, כמו שפירש רש"י שיעסוק בתורה, ומי שרוצה מיתה הרי זה תלוי בלשונו שידבר לשון הרע ורכילות.

בענין זה ראוי להביא את דברי ה"חפץ חיים" (הקדמה ג) שכותב בלשון קדוש:

"וְנִרְאָה פְּשׁוּט שֶׁהַטַּעַם שֶׁהַמִּינְהָ הַתּוֹרָה כָּל כָּךְ בְּזֶה הָעוֹן, מִשּׁוֹם שֶׁמְעוֹרָר בְּזֶה הַרְבֵּה אֶת הַמְּקַטְרֵג הַגָּדוֹל עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה הוֹרֵג כַּמָּה אֲנָשִׁים בְּכַמְּהָ מְדִינוֹת. וְזֶה לְשׁוֹן הַזֹּהֵר הַקְּדוֹשׁ פְּרָשׁת פְּקוּדֵי (צַדִּיקֵי רֶסֶד ע"ב) בְּתַרְגוּם לְלִשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ:

הנה כי כן כאשר יתבונן האדם, כמה חכמה השקיע הקב"ה לברוא את הלשון שבפיו כך, שלא תהיה בחוץ אלא מונחת בפנים, שמורה וסגורה עם שתי חומות של עצם ובשר שהן השיניים והשפתיים, בבחינת חותם בתוך חותם, כדי שיזכור טרם שהוא פוצה את פיו לדבר בלשונו, לחשוב מחשבות מה מותר ומה אסור לדבר, כי אז יתמלא פחד ורעדה שלא לפרוץ את שני הגדרים לדבר ח"ו לשון הרע ודברי רכילות.

המסכה האלקית שתי חומות השומרות על פיו של אדם

נמצינו למדים מזה ענין נפלא, שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו ברא לכל אדם מסכה אלקית, שתי החומות של השיניים והשפתיים שישמרו על לשונו שלא ידבר לשון הרע, ואם הוא שומר על המסכה האלקית הזאת שלא לדבר לשון הרע, כי אז שתי החומות הן שמירה מיוחדת שלא יכנסו בו שום נגיפים להזיקו, ועל כך אמר שלמה המלך (משלי כא-כג): "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו".

אולם מסכה אלקית זו שומרת על האדם, רק בתנאי שאדם שומר על שתי החומות שלא להרוס אותן, אבל אם אדם משתמש בלשונו לפרוץ את שתי החומות לדבר לשון הרע, הרי הוא הורס את המסכה האלקית השומרת על פיו, שלא יכנסו בה כל מיני מזיקים שאנו מכנים וירוסים ונגיפים למיניהם, ועל ידי זה הוא עלול ח"ו להינזק.

ובכן אחי ורעי הבה נעשה יחד חשבון הנפש, כמה בקלות דיברנו או שמענו לשון הרע ורכילות, בלי ששמנו לב שאנו עוברים בכל רגע על כמה לא תעשה. והנה הפלא הגדול הוא לפי מה שכבר למדנו מדברי חכמינו ז"ל, כי לשון הרע הורגת שלשה, את המספר, את השומע, ואת מי שמדברים עליו.

הנה כי כן הבה נשים לב בימינו עם הטכנולוגיה המתקדמת, כמה חורבנות הביאו עלינו הטלפונים והסמארטפונים למיניהם, שכל מי שעולה בדעתו איזו לשון הרע, ומתחשק לו לבייש את חברו בדברי ליצנות ולשון הרע, לוחץ על הכפתור, ובלחיצה אחת עוברת הלשון הרע מקצה העולם עד קצהו. אלפי אנשים פותחים את המכשיר הנורא שכבר הביא חורבנות כל כך גדולים על העולם, קוראים ונהנים, ואינם שמים לב להרג הנורא של אלפים ורבבות המשתתפים בדברי הלשון הרע.

זהו שורש הנגיף הנורא ששלחו אלינו מן השמים, להראות לנו הכח של לשון הרע, לעבור ממדינה למדינה, לחצות גבולות, לחדור באזון שנבראה לשמוע את קול התורה. לשון הרע היא הדלק של הנגיף כפי שגילה מלאך המות למשה רבינו, שכל כוחו להרוג בני אדם רק בעוון לשון הרע, ואם